Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXII. Ч. 55. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 23-го БЕРЕЗНЯ 1955. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ—FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MARCH 23, 1955. No. 55. VOL. LXII.

ДОЛЛЕС ВВАЖАЄ КОМУНІСТИЧНИЙ КИТАЙ ЗА БІЛЬШУ ЗАГРОЗУ ЯК СССР

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР ВВАЖАЄ ТЕПЕРІШНЮ СИТУАЦІЮ ЗА ДУЖЕ ПОВАЖНУ, ХОЧ І НЕ ЗА БЕЗНАДІЙНУ

Ню Йорк, Н. Й. — Державний секретар Джан Фостер Доллес на обіді в Клюбі для реклями в Ню Йорку заявив, що комуністичний Китай в найближчому майбутньому „може бути небезпечніший і більш провокативний в викликанні війни" як СССР. „Аґресивний фанатизм китайських комуністів можна порівнювати до фанатизму Гітлера", казав Доллес, „і він відмінний від дотеперішньої тактики російського комунізму". СССР чекав 20 років на те, щоб сконсолідуватися внутрішньо, і аж тоді почав свої підбої при допомозі гітлерівської Німеччини, а пізніше Англії та ЗДА. Російські комуністи заявили, що їхня програма — це ціла нова епоха в історії, і тому вони не рискували в перших роках свого існування. Темперамент китайських комуністів інший. І хоч російський комунізм на довшу мету грізніший, то короткотерміновий китайський комунізм може бути небезпечніший вже в найближчому майбутньому і може викликати світову війну. Комуністичний Китай творить „гостру і постійну загрозу", бо китайські комуністи „запаморочені успіхами" та своєю „силою" і тому вони не зважають на військову могутність інших держав із некомуністичного світу. Китайські комуністи розбудовують свої військові сили проти Формози і в Південній Кореї та загрожують підривною акцією Південно-Східню Азію. На цьому обіді Доллес дістав нагороду від цього Клюбу за свою дотеперішню ідеалістичну працю для втримання волі і християнських ідеалів у світі. Доллес, як говориться в заяві представника Клюбу, „правник по професії і ідеаліст з природи, визначний і активний світський діяч Пресвітеріянської Церкви „береже християнських засад і твердо вірить в гідність людини". „Він поширює правди св. Євангелії по всьому вільному світі і є тією людиною, яка найбільше подорожує по світі, поширюючи, як ніхто досі в історії світу, думки про волю та мир". Директор цього Клюбу Томас Б. Гер сказав, що Доллес подорожує по вільних країнах світу, „продаючи волю", а Джордж А. Філліпс сказав, що державний секретар зробив досі 250 тисяч миль під час своїх подорожей. Доллес заявив у своїй відповіді, що можливість виконування своєї праці завдячує своїй дружині та всім своїм співробітникам із державного департаменту. Доллес відвідав досі 35 держав, між ними є й такі, в яких досі ще не був державний секретар ЗДА. На думку Доллеса співробітники державного департаменту, розсіяні по всьому світі, заслуговують на якнайбільше признання, бо вони дуже часто виконують свою працю в дуже важких обставинах.

Ріджвей остерігає проти самозадоволення

Ню Йорк, Н. Й. — Шеф штабу армії генерал Метью Б. Ріджвей, промовляючи на зборах Товариства Вест Пойнту в готелі „Валдорф-Асторія" в Ню Йорку, заявив, що теперішню небезпеку війни не можна зменшувати жертвами американських засад волі і послабленням збройних сил ЗДА. Американці стоять тепер перед найбільшою пробою своїх основних засад, подібно, як це було під час громадянської війни. „І тоді — сказав генерал Ріджвей, — апатія і самозадоволення підкопувались під основні засади американізму та шукали менш енергійного шляху. Але ми не можемо втекти від нашого призначення та від нашої відповідальности". Ріджвей виступав проти пляну президента Айзенгавера зменшувати число наземних військ ЗДА, бо тільки наземні війська можуть займати й тримати здобуту іншою зброєю територію. Число родів нищівної зброї зросло кількісно та якісно, і ми мусимо затримати наземну армію у відповідній пропорції до зросту всіх родів зброї, бо послаблення наземних військ збільшує загрозу ворожої аґресії. Ріджвей не припускає в найближчому часі зменшення загрози Кремлю для ЗДА і вільного світу.

В летунській катастрофі згинули 12 осіб, а 23 поранені

Спрінґфілд, Мо. — Літак Американських Летунських Ліній розбився на болотнистій землі, і під час цієї катастрофи згинули 12 осіб, а 23 поранені. Між вбитими є й два члени залоги: помічник пілота Ґлен Е. Вокер і стюардеса Ріта Медей. Тіла пасажирів і частини розбитого літака розкинені на обширі 400 ярдів по болотнистій землі, на якій пробував приземлитися літак. Цей літак летів з Нюарку, Н. Дж. до стейту Оклагоми, і із невідомих причин пробував приземлитися на розмоклому терені, тільки пів милі від летовища. Катастрофа сталася 30 мінут перед північчю.

„Може треба буди зректися миру, щоб забезпечити волю"

Ню Йорк, Н. Й. — Державний секретар Джан Фостер Доллес промовляючи на зборах Об'єднаного Фонду Негритянських Каледжів в Ню Йорку заявив, що може зайти потреба „відмовитися від миру, щоб забезпечити добродійство волі". Доллес сказав, що ця воля, яку ми мусимо обороняти, має бути справжньою волею, що дозволить усім користуватися „духовими, розумовими й матеріяльними вартостями, які дав нам божеський Творець". На зборах були присутні 3.600 осіб, які ставлять собі ціллю зібрати на цей фонд 1.750,00 долярів для допомоги 31 каледжові, де вчаться студенти без різниці раси, релігії і кольору шкіри. Доллес твердив, що „мир — це вислід волі багатьох людей, а не однієї людини, одного деспота. Третина всього людства опинилася під диктатурою людей, які „трактують людське життя як річ, що її можна вживати для служби державі". Державний секретар заявив: „Важно зрозуміти безпосередню байдужість, з якою диктатори вирішують долю людської маси, що нараховує 800 мільйонів людей. Вони гадають, що можна з корінням винищувати цілі людські кляси, а десятки мільйонів людей визискувати як невільників або жертвувати ними у війні, яка ґльорифікує державу". Свобода, якою ми користуємося, — сказав Доллес, — це не значить свобода еґоїстичного життя. Наша свобода дозволяє нам боятися тільки Бога, і дає можливість влаштовувати собі життя згідно з законами етики, яку дав Бог.

Стассен збирає проєкти про роззброєння

Вашингтон. — Новойменований президентом Айзенгавером асистент в справах роззброєння, Гаролд Е. Стассен, закликає всіх американців надсилати йому проєкти, які допомогли б йому здійснити завдання, яке стоїть перед ним. Промовляючи через телевізійну станцію ABC, асистент в справах роззброєння заявив, що зорганізування нового кабінетного посту, який він зайняв, зовсім не означає, що ЗДА в справах роззброєння хочуть зірвати з Об'єднаними Націями. Але ОН досі не могли нічого вдіяти в цьому напрямі, і тому ЗДА хочуть самі добитись зменшення озброєння між великими державами. Стассен сказав, що світове напруження може тривати ще довгі роки. Більшість демократичних і всі республіканські сенатори прихильно прийняли номінацію Стассена. Тільки демократичний сенатор Алберт Ґор заявив, що, на його думку, Стассен не надається на становище асистента в справах роззброєння, бо не виявив потрібних здібностей на дотеперішніх становищах.

Комуністичні впливи в армії під час останньої війни

Вашингтон. — Сенатська Підкомісія Внутрішньої Безпеки опублікувала звіт про те, як комуністи на визначних становищах під час другої світової війни ширили прокомуністичну пропаґанду в рядах американської армії. Звіт підписали всі демократичні й республіканські члени цієї підкомісії. В звіті між іншим стверджується такі пункти: 1. Американські громадяни Джан В. Павелл, видавець „Чайна Віклі", і Вільям Г. Гінтон, бувший американський урядовець, були під час війни комуністичними пропаґандистами, а коли повернулися до ЗДА, то відмовилися відповідати на запит, чи є вони комуністи, ховаючись за П'яту поправку до Конституції. 2. Пропали архіви торговельної фльоти, в яких мали бути списки комуністів, що їх рекомендувалось звільняти з служби як небезпечних для цієї країни. Підкомісія проєктує заборону комуністам служити на відповідальних становищах в збройних силах ЗДА. В звіті згадується про те, що бувший секретар фльоти за президентури Ф. Д. Рузвелта, Френк Нокс і його асистент Адлей Е. Стівенсон, під час другої світової війни виступали проти звільнення зі служби в фльоті комуністів з тої причини, що тоді бракувало фахівців — радіотехніків. Президент Ф. Д. Рузвелт погодився на це, і комуністичні службовці залишилися на своїх становищах.

13 членів Конґресу плавали на „Навтілюсі"

Ґротон, Конн. — 13 членів Спільної Конґресової Комісії Атомової Енерґії закінчили свою 20-годинну інспекцію першого в світі атомового човна „Навтілюса" і прибули до порту Ґротон. Демократичний конґресмен Мелвін Прайс, який є членом Підкомісії Дослідів при Комісії АЕ, заявив, що члени Конґресу „були зацікавлені в тому, щоб на власні очі побачити дійсний осяг першого в світі атомового підводного човна". „Навтілюс" показував членам Конґресу свою плавбу по воді і своє занурювання під воду під час плавби. Між членами Конґресу були п'ять сенаторів (між ними і сен. Вільям Ф. Новленд) та вісім конґресменів. В заяві члени Конґресу стверджують, що „вони захоплені „Навтілюсом". Велика швидкість цього підводного човна вможливлена тільки тим, що він послуговується атомовою енерґією. Члени Конґресу заявили, що „Навтілюс" це початок нової доби в веденні морської війни. ,Навтілюс' може обплисти землю, не виходячи на поверхню моря.

Плянують приспішити процедуру признавання громадянства

Ню Йорк, Н. Й. — На 25-ій річній Конференції Крайової Ради в справах натуралізації і надавання громадянських прав вирішено вжити заходів для приспішення процедури натуралізації чужинців. Асистент комісара Уряду Іміґрації і Натуралізації Аллен С. Дівені заявив, що уряд думає над тим, щоб привернути ті полегші в процедурі натуралізації, які були припинені три роки тому. Ці полегші відноситимуться до „важчих випадків", наприклад, питання дозволу на постійний побут чужинцеві, який одружився з американською громадянкою, маючи тільки тимчасовий дозвіл на побут в ЗДА. Комісар Дівені заявив, що його уряд старається облегшувати прибуття нових іміґрантів до цієї країни. Іміґраційні урядовці матимуть змогу перевіряти нових іміґрантів ще на кораблі, перед його прибуттям до порту.

● **Дорадник Пляну** для забезпечення здоров'я в Великому Ню Йорку повідомляє, що населення цього найбільшого в світі міста складається на 47.4 відсотків з католиків, 26.4 відсотків осіб жидівської віри, 22.8 відсотка протестантів, 1.6 відсотка інших віровизнань і стільки ж осіб, які не заявили, до якого віровизнання належать.

● **В місті Делевар, Огайо,** Бернард Шніс породила другу дитину з пари близнюків через 48 днів після народження першої. Перший був хлопець, а тепер народилася дівчинка. Хлопчик народився передчасно. Це — дуже рідкий випадок.

ЧЕРЧИЛ ПЕРЕСТЕРІГАЄ ФРАНЦІЮ ПЕРЕД ПОВНОЮ ІЗОЛЯЦІЄЮ

Париж. — Колишн. французький прем'єр Мендес-Франс оприлюднив своє листування з англійським прем'єром Черчилом з січня ц. р., з якого виходить, що Черчил відкинув рішуче пропозицію Мендес-Франса, щоб негайно повести заходи щодо конференції 4-ох великих держав. У листі Мендес-Франса з 5 січня повідомляється про ратифікування Паризького договору нижчою палатою палатою французького парляменту, але вказується на труднощі, зв'язані з ратифікуванням того договору ще Радою Республіки. До листа долучена конкретна пропозиція про підстави для конференції 4-ох великодержав. Черчил, відповівши листом з 12 січня ц. р., рішуче відкинув цю пропозицію, ствердивши, що „слабістю не можна закликати до Совєтів". Він підкреслив бажання також Англії і ЗДА шукати мирної розв'язки теперішнього конфлікту двох світів, але ствердив, що ані Англія ані ЗДА не підуть на ніякі розмови з СССР, аж буде ратифікований Паризький договір. Черчил натякнув водночас, що Англія й Америка почувають себе достаточно сильні, щоб взяти відповідальність за долю вільного світу також і без Франції, але перестеріг Мендес-Франса, що в такому випадку, як би Франція не ратифікувала Паризького договору, вона опиниться цілком ізольована. Тоді Англія і ЗДА будуть примушені — писав Черчил — призадуматися над новою т. зв. периферійною стратеґією, — себто над обороною Европи, на випадок нападу збоку Совєтів, з-поза европейських теренів, отже з залишенням Франції на призволяще. Черчил ужив у тому листі вперше фрази про „політику порожнього крісла", що її мусіла б вести Франція, відсутня в новому оборонному блоці Заходу. Водночас Черчил перестеріг був французького прем'єра, що Західня Німеччина по всій імовірності буде озброєна й без згоди Франції, отже її відмова від ратифікування Паризького договору наразить її лише на власну ізоляцію, а не перешкодить відновленню німецької збройної сили.

Французький уряд Фора не хотів оприлюднити того листа Черчила, лякаючись його наслідків у французькій публічній опінії. Але тепер зробив це сам Мендес - Франс. У Лондоні вдоволені фактом оприлюднення того листа, бо вважають, що він допоможе Паризькому договорі, який тепер знаходиться у вищій палаті французького парляменту, у Раді Республіки. Загально сподіваються, що в найближчу п'ятницю, 25-го ц. м. Рада Республіки затвердить всі протоколи Паризького договору без змін. Якщо вона ввела б будь-які зміни, тоді Паризький договір вернувся би назад до палати депутатів. Прем'єр Фор і міністер закордонних справ Піне настоюють на ратифікуванні Паризького договору без ніяких змін. Єдиною справою, яка турбує французів, це спір за Зарщину. Проблема озброєння Західньої Німеччини не викликує вже у Франції таких спорів, як раніш, а причинилася до цього у великій мірі заява президента Айзенгавера, що ЗДА триматимуть в Европі надалі свої війська, як довго існуватиме совєтська небезпека.

Черчил відходить на спочинок

Лондон. — Зречення Черчила з становища прем'єра і його відхід від державних справ та публічного життя — становить найважливішу політичну проблему в Англії. Всі найбільші щоденники присвячують їй цілі сторінки міркувань. Згідно з твердженням англійської преси, Винстон Черчил вже повідомив королеву Єлисавету про свій замір зректися і одночасно запропонував Ідена на свого наступника. Формально димісія Черчила й призначення Ідена мають бути проголошені ще перед Великодніми святами. „Сандей Таймс" запевняє, що обід в офіційному помешканні Черчила на Давнінґ Стріт 10 з участю королеви і її чоловіка буде останнім його публічним виступом. Після того Черчил поїде відпочивати на Сицилію, а вернеться вже як цілком приватна людина. Антоні Іден мав би урядувати коло пів року, а восени ц. р. відбулись би нові вибори, на яких консервативи сподіваються здобути перемогу. Водночас парляментарні вибори затвердили б Ідена на його новому становищі голови консервативної партії і нового прем'єра.

Затвердження бюджету Франції

Париж. — Французький парлямент затвердив новий бюджет Франції у висоті коло 527 мільйонів долярів, не врахувавши видатків на військові цілі. Тому, що прем'єр Фор заявив, що устійнення остаточних сум, потрібних для оборони держави в Европі і поза нею, зв'язане з реорганізацією плянів самої оборони, — парлямент виділив бюджет оборони для дебати на наступний місяць, а тим часом прийняв „цивільний" бюджет, 392 голосами проти 211. Це — перемога прем'єра Фора, дармащо деякі позиції буджету парлямент зменшив. Фор почуває себе тепер тим сильніше, що в минулому тижні його урядові загрожував упадок у зв'язку з кампанією союзу дрібних купців і промисловців проти закону про податкову реформу.

Єгипет жадає Неґефу, як ціни за союз

Каїро. — Пустеля Неґеф, у південній частині Ізраїлю, повинна перейти під адміністрацію Єгипту, щоб уможливити безпосередню сполуку між Єгиптом і країнами Середнього Сходу — Йорданією, Ливаном, Сирією і Іраком, а тоді Єгипет готов зревідувати своє відношення до пакту, уложеного між Іраком і Туреччиною. Такий короткий зміст довгої заяви єгипетського міністра народної оборони Салема, який заторкнув справу конфлікту між становищем Заходу, що підтримує концепцію середньо - східного пакту безпеки, опертого на західні держави, і становищем Єгипту, що береже престижу Арабської Ліґи, членам якої не вільно вступати в будь-які інші військові союзи. Салем скаржився, що західні держави підтримують Туреччину, яка терризує Сирію за її союз з Єгиптом. — Єгипет признає можливість відвороту з своєї позиції і нав'язання близького контакту та співпраці між обома бльоками — Туреччини, Іраку і Пакістану (з яким Туреччина і ЗДА зв'язані окремими пактами) та Єгипту, Савді Арабії і Сирії. Але, мовляв, щоб військові постанови такого середньо - азійського порозуміння, опертого на Захід, мали практичне значення, для цього необхідно, щоб їх країни не були розділені пустелею Наґеф, що належить тепер до Ізраїлю, з яким арабські держави не хочуть бути в будь-якому спільному бльоці.

● **600 збунтованих вояків** з „приватних" південно-в'єтнамських армій, поповнені дезертирами з державної армії, втекли в гори Південного В'єтнаму. Коли їм почав докучати голод, вони стали спускатися в села, де стаціонують вірні урядові війська. Тоді й прийшло до справжніх битв, які продовжуються.

МОСКВА СТВОРИЛА СПІЛЬНЕ КОМАНДУВАННЯ ДЛЯ 8 АРМІЙ

Москва. — Вночі з 21 на 22 березня ц. р. московська радіовисильня проголосила, що Совєтський Союз і сім інших комуністично - сателітських держав виготовили детайлі про встановлення спільного командування для їх збройних сил, на випадок, коли б Паризький договір, який дозволяє озброїтися Західній Німеччині, був ратифікуваний. Короткий офіційний комунікат, який зрештою не говорить ані про місце тих переговорів, ані про їх учасників, ані теж не подає ніяких подробиць про те спільне командування, зазначує, що в нарадах брав участь також представник Комуністичного Китаю, *який висловив свою* „повну згоду на прийняті заходи".

У перших коментарях західньої преси до того совєтського повідомлення пригадується, що про те спільне командування говорилося вже на конференції СССР і його сателітів в Москві від 29 листопада до 2 грудня мин. року. Та конференція відбулась тоді виключно лише з участю комуністичних держав, бо запропонована Москвою на той час велика міжнародна конференція всіх европейських держав для виготовлення „колективного пакту безпеки" не могла відбутись з тої простої причини, що всі некомуністичні держави відмовились. Встановлення спільного командування для комуністичних армій мало бути ніби-погрозою під адресою Заходу. Теперішні коментатори здогадуються, що й тепер той комунікат призначений для відстрашення в останній хвилині паризької Ради Республіки від ратифікування Паризького договору. Однак ця остання заява Москви не зробила на Заході найменшого враження, бо давно було відомо, що всі сателітські армії завжди підлягали приказам з Москви, так само, як і сателітські уряди й тому ніяка зміна не зайшла.

Комуністи таки дістануть ґазоліну для літаків

Гельсінкі. — Фінський танкер „Аруба", який пливе з 5,000 тонн високоякісної румунської ґазоліни для комуно-китайських турбо-моторових літаків, передасть свій вантаж іншому кораблеві, що його визначить формально торговельна фірма з Гонґ Конґу, яка найняла „Арубу", а фактично — комуно-китайський уряд. Передача ґазоліни *відбудеться на „міжнародних водах"* у найближчих днях. Залога „Аруби" відмовилась плисти до комуно-китайського порту, але не відмовилась від того, щоб будь-який корабель забрав собі ґазоліну, яка наробила такого шуму в усьому світі. Що з нею потім станеться, це — мовляв — не цікавить фінської залоги, ані фінської корабельні компанії, що є власником „Аруби". 5,000 тонн ґазоліни уможливить комуністичними турбо-моторовим літакам московського походження *відбути 5,000 летунських місій — проти Формози й* (на випадок війни) проти американських кораблів та воєнних цілей.

Совєти дали комуністичному Китаєві підводні човни

Тайпеґ. — Націонал - китайські чинники офіційно оприлюднили вістку про те, що Совєтський Союз передав комуністичному Китаєві 10 підводних човнів, як частину обіцяних Москвою Пейпінґові 100 кораблів різних типів. Церемонія передачі відбулася 22 лютого ц. р. в Порт Артурі, що його Хрущов зобов'язався звернути червоним китайцям. Після того ці підводні човни переплили до портів Цінґдао, Шанхаю і Вампоа, де їх перебрав офіційно комуно - китайський адмірал Чінґ-ванґ. Кожний човен має вогневу силу 3-х до 4-х торпед. Китайські націоналісти твердять, що скріплення комуно - китайців цими підводними човнами і транспортом якоїсь кількости атомових бомб спричинило нахабніший тон комуно - китайської радіопропаґанди. Радіовисильня в Пейпінґу кепкує з американської морської потуги й атомової переваги, чого раніше ніколи не бувало — звертають увагу націонал - китайські часописи.

Японія не збільшить видатків на армію

Токіо — Не зважаючи на натиск американських кол, стривожених байдужністю японських керівних чинників до справи оборони своєї країни проти комуністичної небезпеки, японський уряд рішив не видавати більшої квоти, як була призначена, на цілі оборони. Прем'єр Гатояма заявив, що може буде „мале збільшення" бюджету військових справ, але мазагал видатки на військові потреби будуть ті самі. Водночас Гатояма висловив переконання, що ЗДА погодяться на зменшення суми, яку її платить Японія на американські збройні сили на терені Японії, і на використання різниці на невійськові цілі. Гатояма особливо прикладає поважне значення до поліпшення мешкальних умовин в Японії: він обіцяв у недавній передвиборчій кампанії, що уряд переведе широку кампанію будови нових домів, і хоче ту обітницю здійснити.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Айзенгавер** вислав листа до комісара в справах бейзболу Форда Фріка, в якому закликає американців „відновити своє зацікавлення бейзболом як частиною нашого способу життя". Президент закликав встановити „Тиждень гри в бейзбол". Цей тиждень почався 19 березня.

● **П'ять членів** західньо-німецького парляменту („бундестаґу") прибули з Франкфурту до ЗДА як гості державного департаменту. Вони залишаться в ЗДА 45 днів, де вивчатимуть промисл і культуру цієї країни.

● **Республіканський** конґресмен Дж. Геррі МекҐреґор вніс законопроєкт про те, щоб жінки могли користати з соціяльного забезпечення після скінчення 60 року життя. Тепер вони дістають старечі пенсії після скінчення 65 року життя.

● **Президент Айзенгавер** роздав у Білому Домі нагороди членам Товариства Часописних Фотографів. Роздача нагород відбулася під час традиційного річного обіду цього товариства. Сам президент дістав нагороду за фотографічний знімок групи часописних фотографів на своїй фармі в Ґеттисбурґу.

● **21 березня** завітала до нас, весна. Офіційно почалася вона на нашій північній півкулі о 4 годині 36 хвилин ранку 21 березня, коли сонце „переступило" рівник в своїй дорозі з півдня на північ. В неділю в Ню Йорку була справжня весняна погода, але в понеділок і вівторок падав дощ.

● **Пані президентова** Айзенгаверова відвідала церкву в Вашинґтоні з паном президентом після своєї недуги. Пані президентова розмовляла з пастором Крайової Пресвітеріянської Церкви д-ром Едвардом Л. Р. Елсоном, якій жалував, що вона не могла бути присутня на проповіді попередньої неділі.

У СВІТІ

● **Ватикан** переводить слідство у справі 24-стор. пропаґандивної брошурки проти уряду генерала Франка в Еспанії: урядові еспанські кола поскаржились, що цю брошуру написав з відома кардинала Сеґури, архиєпископа в Севіллі, один з його найближчих співробітників. Сам кардинал твердить, що він упав жертвою політичної інтриґи.

● **Чіанґ Кай-шек** подарував Об'єднаним Націям найбільшу з відомих досі збірку мап Китаю. Разом націонал - китайський представник в ОН передав Об'єднаним Націям 65 найдосконаліших мап. Виготовлювання їх закінчено в 1947 році, а потім піддано контролі найкращих фахівців географів і картографів.

● **Проф. Фредерік Содді,** один із найчільніших англійських учених-фізиків, колишній лавреат Нобеля з ділянки фізики, один із найстарших дослідників атомів, заявив: „Пора перестати говорити дурниці, ніби вибух атомової бомби не загрожує людству знищенням, бо наповнює атмосферу нешкідливим радіоактивним елементом". Він гостро виступив проти „політиканів і технічних либорантів", які не розуміють, що це значить розв'язувати таємні стихійні сили природи.

● **Між китайськими** націоналістами й комуністами ведеться на хвилях етеру непербірлива проґандивна полеміка. Комуністи називають націоналістів „псами американців", а націоналісти комуністів „псами російських большевиків". На доказ того, що національний Китай є незалежний і тільки має союз з ЗДА, націоналістичні радіопропаґатори вигукнули тричі: „Американці є с..... с....." і зажадали, щоб комуністи сказали те саме про москалів. Тоді червона китайська передача припинилась на 24 години!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six Months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

В ОБЛИЧЧІ СМЕРТЕЛЬНОЇ ЗАГРОЗИ

Над Україною й українським народом висить смертельна загроза. Це твердження не є жадним перебільшенням. Українська справа в цілому її визвольному комплексі опинилася в трагічній ситуації, але найбільшою трагедією є те, що ми з цього в загальному майже не здаємо собі справи і майже не приготовані на те, щоб цю ситуацію зустріти.

Ми не маємо конкретних вісток про положення в самій Україні. З завуальованих вісток із совєтських та міжнародних джерел знаємо тільки, що стара народовбивча практика большевицько-московських окупантів продовжується, з тим, що до старих її форм додано ще й всілякі нові, включно з „освоюванням цілинних земель" на азійських периферіях. Не маємо теж конкретних вісток про український резистанс, який, без сумніву, існує і проявляється в зорганізованих і стихійних формах. Все ж таки тактична відсутність тих вісток має неґативний вплив на моральний стан українців у вільному світі і, очевидно, не збільшує їхньої акції та їхньої жертвенности на визвольні цілі.

В чому криється смертельна загроза для України, крім цієї большевицької загрози? Вона, ця загроза, існує в міжнародній ситуації, у відношенні міжнародної політики не тільки до українського визвольного руху, але й до української визвольної концепції. Ця смертельна загроза є в цілій системі „непередрішенства", в його потенціяльному розвитку та використанні. Ми не маємо причин сумніватись, що американські прихильники цієї концепції „добре думають", себто не хотіли б комплікувати теперішньої боротьби проти большевизму та єдности поневолених і російського народу в тій боротьбі. Але ці їхні „добрі думки" випливають у першу чергу з всіляких підшептуваних їм пересудів, або — не во гнів їм кажучи — з ігнорації фактичного стану та його тенденцій. Отже, ця смертельна загроза для України є в замаскованому „непередрішенством" біло-московському імперіялізмі, що все ще знаходить податливий ґрунт на Заході.

Далі, смертельна загроза — крім червоного російського народовбивства в Україні та білоросійських імперіялістичних тенденцій — криється для України в подібних польських, чеських, мадярських і румунських імперіялістичних зазіханнях на українські землі. Всі прояви української доброї волі у відношенні до спільно з українцями гнобленого польського й інших сусідніх народів, всі українські доброзичливі для обидвох народів та їх визвольної справи пропозиції *„скорочення фронтів"*, обертають внівець, на радість нашим спільним ворогам, прямо божевільні польські претенсії до західніх українських територій. Після довгого досвіду та всіляких спроб, сьогодні можна майже з певністю твердити, що без нових Листопадових Днів не обійдеться, що поляки забудуть не тільки про „Заользє" і „відзискані землі" на заході, але й про саму Варшаву і побіжать — як писав кілька років тому один польський публіцист — зі Шлезьку до Львова, щоб випередити українців, які, мовляв, мають із Сибіру „довшу трасу" до тієї західньо-української столиці.

Смертельна загроза для України в тому, що всі ці імперіялістичні зазіхання на Україну мають на Заході далеко більші впливи і далеко більший послух, ніж українська протиакція, яка — з вини самих українців та їхнього внутрішнього розбиття — мінімальна. Ми в цій міжнародній ситуації нагадуємо „чужих дітей", „приймаків", які тужать за ласкавим словом і підскакують з радощів, як таке слово почують. Ми потішаємо себе бодай надією, що „світ з нами" і що цим разом уже буде „інакше". Але, де і яку фактичну ґарантію ми маємо, що світ направду буде з нами, і що направду буде інакше?

Підносимо цей тривожний голос не на те, щоб пригноблювати читачів, щоб опускали вони руки і „спускались на дно". Навпаки, цим може й надто песимістичним голосом хочемо звернути українській спільноті увагу, що вся наша внутрішня гризня і невпорядкованість, вся наша громадська оспалість і, зокрема, застрашаючий упадок жертвенности на найважливіші цілі є сьогодні, в обличчі цієї смертельної загрози для України, національним злочином. Ми в цій країні будуємо доми, купуємо оселі, носимо гроші до банків та дебатуємо... як ділити мізерних кілька тисяч долярів, що їх спромоглися зложити до Народного Фонду УКК, який потребує сьогодні бодай мільйона, щоб могти сяко-тако зустріти і протиставитися тим смертельним загрозам для України, що розпоряджають сотнями мільйонів!

Степан Витвицький

Д-Р ЛУКА МИШУГА

(Слово Президента УНР в екзилі, виголошене на Жалобній Академії в Ню Йорку 20 березня 1955 р.)

Коли оце маю від імені Державного Центру пом'янути Покійного Доктора Луку Мишугу, то хотів би я це зробити в повній гармонії з тим клясичним стилем, в якому Покійний прощався з цим світом. Тому теж не можу собі дозволити на свобідне, незв'язане писаною формою, слово. Покійний бажав собі, щоб його похорон і поминки не були приводом до якоїбудь маніфестації, щоб громада не присвячувала йому після смерти якоїсь незвичайної уваги і щоб люди не припиняли своєї щоденної роботи. Тим то я бажав би накреслити образ Покійного так, щоб його поминки були одночасно годиною нашого культу відданого Померлому та годиною нашого піднесення і духової рекреації.

Було це в часі першої світової війни, коли я серед громади УСС-ів зустрівся з Луцем Мишугою. Призначений до позалінійної служби, він не хотів залишатись в стрілецькому Коші, а підібрав собі організаційну і культурно-освітню працю на Волині. Пригадую собі, його обширні звіти про волинських селян, про українських дітей в новозорганізованих школах, про освітні установи, які він засновував. Всі ті звіти немов пронизані були свіжістю відродженої Волинської землі, радістю волинських школярів і живим вдоволенням з успішної праці серед забутої, тоді оживаючої сторони.

Після закінчення першої світової війни Покійний ставиться до розпорядження західньо-українського Уряду і працює в державній адміністрації. Опісля, приділений до Штабу Головного Отамана, бере участь в поході на Київ. З кінцем 1919 року переїздить з західньо-українським Урядом до Відня, і тут отримує доручення виїхати до ЗДА з призначенням до Дипломатичної Місії у Вашинґтоні та уповажненням до переведення фінансової акції. Широко закроєна, систематична організаційна й політична діяльність пізнішого Голови Місії яким був іменований згодом Покійний, принесла протягом двох років поважну суму 138.000 долярів і дала Урядові спроможність дальшої оборони наших прав на Галицьку Землю. Ця форсовна праця серед безнастанних роз'їздів і многолюдних зборів підкосила здоров'я Покійного, яке від того часу вже завжди недомагало.

А потім багатогранна, невтомна організаційна, культурна, суспільна, політична праця Покійного в Америці. Він на спілку з іншими діячами розбудував Українську Америку і став згодом її справжнім провідником. Не буду перелічувати всіх щаблів його провідних становищ, куди належить, між іншим, його становище Редактора „Свободи", на якому залишався протягом 27 років. Моральна й матеріяльна підтримка Західньої України в її обороні проти польського окупаційного режиму, допомога для воєнних інвалідів, для української школи, культури, науки, господарства, а разом з тим підтримка боротьби проти большевицького окупанта і змагання за Українську Державу, зв'язані з тим многолюдні маніфестації, пресова й політична акція, — все це світлі вияви нерозривного зв'язку американських українців з Батьківщиною. Промотором тої дії та її реалізатором був у значній мірі д-р Лука Мишуга. Пригадуємо собі ці настрої радости, надій а разом тим тривоги, що сколихнули нами в той час, коли з пралісів Срібної Землі вигринула над нею, немов ясне чудо, зоря свободи. Ці настрої очевидно охопили теж Покійного, що осінню 1938 року вибрався до Европи, щоб там помогти рятувати „раненого брата". Тут приходиться згадати про його промову з Віденської радіовисильні в обороні прав Карпатської України та його дотичні політичні інтервенції в Парижі і Лондоні.

Безперервна, самовідречена служба народові і державі — це життєпис доктора Луки Мишуги. Аскет праці, одночасно любитель краси життя і його таємної містерії. Покійний немов уродився з тим великим знанням, що людина по своїй природі мусить жити для когось і для чогось. Хто так не живе, є поза життям. Він знав, що визволення й свобода людини однозначні з її самовідреченням та її пов'язанням найвищим моральним наказом і почуттям обов'язку.

Коли цю незалежність від своєї матеріяльної природи людина звичайно добуває собі у важких змаганнях із самою собою, то Бог поклав Покійному оцей дарунок у його колиску. Був незалежний і від свого оточення. Не ганявся і не бився за так званими почестями і з-правила їх не приймав. Ця погоня властива, на жаль, великій кількості діячів, що виступають так чи інакше в громадському житті, не зважаючи на те, що це — утеча людини від себе самої. Бо це значить жити не в собі, а в дзеркалі химерної уяви безчисленних людей, і там вбачати стерно своїх думок і своїх діл. Доктор Мишуга ніколи не конкурував ні з ким за якібудь почесті, і тому не мав ніяких ворогів. Не запобігав ніколи „княжої ласки і народної вдячности", а проте був у загальній, виїмково високій пошані. Його думка і воля бували дуже часто в громадському й політичному житті рішенням і законом.

Був самим собою. Не являв собою чогось, чим по суті не був. Буває, що іноді людина не є собою, а хоче когось назовні представляти. Буває й так, що національна збірнота із шкодою для себе не є, а грає ролю. Покійний жив відповідно до свого призначення і до того покликання, яке Бог вкладає людині в душу.

У повнім розумінні цього слова був джентлменом. Це давніше доволі часто видана постать англо-саксонського типу. Її головний вальор це — високе почуття особистої чести. Чести особистої і національної. Доктор Лука Мишуга високо цінував честь бути людиною українського роду, вважаючи її своїм найвищим достоїнством. Він яснів від гордости, яку давала йому його національна приналежність. Знав і почував, як мало хто, що український духовий комплекс своєрідними його цінностями ні в чому не уступає якомубудь іншому культурному комплексові. Дякуючи саме тим основам української, глибоко релігійної, антиматеріялістичної духовости, ми на протязі століть зберегли себе серед бурунів ворожих сил, як нація. В тих нерозкритих, не вповні ще об'явлених глибинах української душі лежить вся краса і непереможність нашої єдиної Ватьківщини. Це так добре розумів наш Покійний. Яке зворушливе значення має його остання воля, щоб його поховати в тому святочному одязі, в якому він виконував свій почесний обов'язок як дипломатичний представник Української Держави! Але одночасно звелів він, щоб його поховали незамітно, при участі одного священика та чотирьох людей, без похоронного співу і без слів надмогильного прощання, так, як ховають звичайно бездомного старця.

Як втілення особистої і національної чести, не сплямив ніколи своїх уст і свого писаного слова неправдою, розуміючи, що правда — це одна з основ всякого суспільного життя. Був благородний у відношенні до свого противника. У всіх тривожних чи великих хвилинах свого особистого чи національного життя зберігав рівновагу ума і почувань. Не мав у собі ні крихітки злоби. При тому не був очевидно свобідний від тих слабостей, які виявляє кожна людина, що іде через свої помилки вперед, розвивається і відроджується.

Мав почуття того, що називається історичністю нації. Нотував пильно і точно свої переживання і ті події, які торкалися н а ц і о н а л ь н о г о життя. Його спомини з праці на Волині, його видання „Похід на Київ", його Пропам'ятна Книга про українську еміґрацію в Америці є цінним вкладом в нашу історіографію.

Це було за день перед смертю д-ра Луки Мишуги, коли я з генералом О. Загродським востаннє відвідав його. Коли ми увійшли до кімнати хворого, застали там редактора Драгана. В обох них були сльози на очах. Щоб не перешкоджати їх розмові, ми відступили з кімнати, але за хвилю, на знак редактора увійшли туди знову. Недужий на вид наш заяснів видимою радістю і просив сідати біля себе на ліжку. Видко було по ньому, що гасне людина. В зовнішньому виді хворого не слідно було нелюдських болів. Ви знаєте може, як то важко буває в таких випадках удержати себе в добрій, зовнішній формі, щоб безнадійно хворий не помітив схвилювання. Але наш господар зараз же постарався вивести нас з турботливого настрою і став заговорювати нас своїми запитами про наше здоров'я, як живемо, як себе почуваємо. Із зворушливою утіхою зауважив, що ми по своєму виду здорові, і, для забезпечення нас від усякого лиха, постукав нашим звичаєм у дерев'яний стіл. Здається, відзвук стуку не задовольнив хворого, бо він вважав своєю сердечною потребою ще раз постукати. А потім спитав мене, як я справляюся із своїми нелегкими обов'язками. Я відказав, що якось пробиваюсь. Хворий випручався на ліжку, його лице зайшло журбою, він вхопився руками за голову і розжалобився: „Ох, я знаю як Вам тяжко!" Опісля кинув ще кілька дуже знаменних і важких завваг, зв'язаних з темою розмови та просив вибачити за свою інвокацію до мене, якою називав мене товаришем. Я відповів, що бути його товаришем — це теж для мене незвичайна честь. Коли ми прощались, лице д-ра Мишуги знова заясніло якимсь звершеним задушевним бажанням.

Чому я розказую в дечому так подрібно про цю картину нашої останньої зустрічі? Тому, щоб вказати на це незвичайне, таємне переключення життьової свідомости і життьового заінтересування в умираючої людини з особистого на неособисте, з матеріяльного на нематеріяльне, з проминального на непроминальне вічне. Це ж таке звичайне, загальнолюдське, що людина, вмираючи, в першу чергу жаліє за утікаючим своїм життям. Але Покійний не думав зовсім про нього, став на іншій площині, на іншій висоті у відношенні до зовнішнього світу, і бачив не себе, а долю й щастя інших, думав тільки про майбутнє народу. Це ж саме є та чудесна творчість, що поборює всякий біль та великі страждання і перемагає саму смерть.

Зображена мною картина — це картина світу, в якому немає смерти. Тому Покійний, відійшовши від нас, опинився, щоправда в іншім, але все ж таки в своїм світі. Тільки сценарій того нового світу змінився. В ньому царствує досконалість тої найвищої Волі, яка визначила досконалі шляхи зорям і цілій Вселенній.

У християнській науці є вірування, що довкола людини, яка творить чи творила волю Бога, укладаються в тому ж самому змислі всі речі й діла. Дай Боже, щоб вони так уклалися довкола ясної постаті Покійного. А покищо нехай кожний з нас, хто почуває своїм обов'язком служити Батьківщині, серед сучасної смути, повернеться думкою до пам'яти Покійного, особливо в теперішній момент, коли наше національне положення, внутрішнє і зовнішнє, понад всяку уяву трудне і не дає підстав до якогобудь оптимізму.

Виїмково добра людина, великий громадянин, зразковий український державник — це образ Покійного, пам'ять якого сьогодні вшановуємо. Д-р Лука Мишуга добре заслужився Україні: Народові і його Державі, і за це враз із доземним поклоном складаємо йому подяку з глибини нашої душі. В умовах нашого вигнання не може Українська Держава попрощати Його так, як годилось би попрощати одного з передових її працівників. Але Україна завжди зберігати буде серед світлих постатей минулого у дорогій пам'яті Його ім'я і по віки вічні в добу своєї скорби і в добу свого вільного життя поминати буде, як одного із своїх найкращих синів, Луку Мишугу.

† Микола Кокольський

ПО АБДИКАЦІЇ ЧЕРВОНОГО ЦАРКА

Недавня абдикація червоного царка, товстолицого сталінського виховника Маленкова і винесення на трон бородатого комуністичного ґвардійця Булганіна знайшли широкий відгомін у цілому світі. Бо з тим комуністичним товстюхом, що своїм покроєм нагадує більше буржуазного торгівця безрог як пролетарського вождя, світ зв'язував чомусь неясні надії на краще завтра. Мабуть ці майже симпатії викликали два особливі ходи, доконані ним в часі короткого періоду панування. Перший хід реальної натури, це — ліквідація тріюмвіра в особі всемогучого начального ката Берії. Другий хід ідеальної натури, це — обіцянка облегшити тверде життя пролетарських нуждарів, титулярних власників усіх багатств комуністичної спільноти.

Очевидно, що ці надії „буржуазного" світу це — звичайнісіньке нерозуміння духу комуністичної диктатури. Ліквідацію Берії подиктували не якісь там „пересуди" буржуазної моралі, а таки простий, ординарний страх за власну голову. Надто довго світила на нього сталінська ласка. Довкола лисої голови цього другого „чудесного грузина" вже поставала авреоля нового генія, що при помочі своїх безцеремонних преторіян міг вилізти на кремлівський трон. І тому мусів він у прискореному темпі „піти в розхід".

Щождо обіцянки поправи матеріяльних умов життя робочого люду, то це звичайні хитрощі, кормлення ілюзією битої злиднями людини, побуджування її виснаженої енергії. Матеріяльна нужда широких верств населення в такій пребагатій країні як Совєтський Союз має свої особливі причини. Людина з повнотою фізичних сил є відпорна духово, і тому для сатрапів небезпечна. Тому вони виснажують її різними недостачами аж до границь видержливости. А вичерпана фізично людина втрачає свою духову відпорність і стає послушним знаряддям в руках тиранів. І тому тільки наївний може сподіватися справжнього покращання життєвих умовин у комуністичному режимі. А резиґнація Маленкова з покаянною заявою — це тактичний вихід із ситуації. Ось, мовляв, комуністи бажають добра робочому людові, так клята буржуазія не дає. Треба кувати зброю на неї. І тому мусимо далі їсти пісний хліб, а на масло заждемо, хай скінчимо з буржуазією.

Широким відгомоном відбилася абдикація Маленкова і по американській землі. Заговорили про неї редактори, урядові і неурядові політики, конґресмени, сенатори, генерали, заговорив народ на вулиці. В усіх тих голосах, в усіх спробах вияснити тайну кремлівських ходів і знайти слушну відповідь на них чуємо два основні тони. Один — грізний, громовий, від якого здригається земля в своїх основах. Це — ряд пробних вибухів атомових бомб на пустирях Невади. Цей голос ясний і простий: не спимо, а стоїмо на сторожі, завжди чуйні, завжди готові. Стара римська засада „коли хочеш миру, готуйся до війни" є сьогодні не менше слушна як в старовину. Тим більше слушна вона в розмові про мир з людьми, які почувають респект єдино перед фізичною силою.

А другий тон лагідний, солодкавий, мрійливий, на мелодію старогалицького „Мир вам, браття", про мирну сусідську коекзистенцію. Ми так мало хочемо від вас, москалики, говорять оті згідливі політики. І чому б то не зажити у добросусідській злагоді! Ось тільки підпишіть цидулу, що австріякам дозволите препарувати їх „вінершніцель" без русскої чепухи. І ще дозвольте виплеканій на американській демократії білокосій Гретхен переступити без пашпорту східньо-західню рогачку і здушити в обіймах любови подвійного (бо народженого) демократа Віллі. Та й може ще дозволите вашим щасливим сателітам висловити вам подяку за ваше всестороннє піклування ними на протязі десятка літ. Хіба ж можна здобутися на більший жест?! Адже подумайте, комуністики, що за таку дрібну ціну ви купуєте коекзистенцію, під час якої можете пересадити на сибірський край цілу Україну, Білорусь, Грузію і всі оті рогаті душі, що виїдають вам печінки. Бо далі на схід, поза границі сателітів, ласка цих політиків не сягає.

Чи „товариш" піде на цю примару? Ледве. Щасливий посідач! Що йому там чиясь демократія, коли він має свої власні вибори, що без великих турбот дають завжди 99-процентовий успіх!

Та є ще й інша група миролюбних, коекзистенціональних політиків, що грає таки начисто русску ноту. Русскі патріоти! Чи ви забули вже, що русский народ і комуністична партія — це дві різні речі? Чи ви не бачите, в яку небезпеку ведуть комуністи ваше державне судно? Ні! Ми таки віримо, що ви переймете керму отого судна у власні русскі руки і виведете його на спокійні води, у щасливе, ясне майбутнє, в найбільшій згоді з американськими друзями. „Ех, дубінушка, ухнєм!.."

Тільки в цій приманливій оферті є одно невиразне місце, яке ті політики легенько поминають мовчанкою: як далеко по-їхньому сягає ота русска земля? Чи по границі російської етнографічної території, тобто сьогоднішньої російської республіки? Якщо так, то окей! Чи може короткозорі американські русофіли бачать на землях СССР і далі тільки „Раші" з довніх, п е р е д революційних часів? Якщо ці політики відкликаються до тієї Росії, то дозволимо собі поставити скромне питання: А що зробите з мільйонами національних меншин, які на ділі є більшістю в порівнянні з „сіллю русскої землі"? Силою заставите їх відбудовувати стару руїну „русского государства" і йти на службу підбіленим московським божкам? Бо добровільно вони туди не підуть навіть за ціну розкішного життя. Бо їх мрія хай вбога, але власна хата.

І варто б цим на чужий кошт коекзистенціональним політикам застановитися над ось яким питанням: чи слово „свобода", виписуване скрізь на всі лади, виписане рівнож і в їхніх серцях?

Иосиф Шварц

ЛЄПАТОВ РІШАЄ...

(8)

На фабриці в конторі постачання працював Сокол, чоловік років на п'ятдесят. Говорив зі мною жидівською мовою, потихеньку критикував партійних. Звернув мені увагу на антисемітизм не лише звичайних, але й „великих" людей. Одного разу він сказав, що не є ніякою таємницею, що член Політбюра Щербаков — одвертий антисеміт. А ліквідація в 1936-37 роках, вчинена Сталіним, спіткала майже самих жидів. Я не дебатував з Соколом, знаючи, що такі розмови звичайно щасливо не кінчаються, хоча в своїй наївності не підозрівав його, що він — донощик. Та коли Сокол сказав мені, що всі листи, які він відбирає (одночасно він виконував обов'язки листоноші), переходять [illegible], то в мене зродилося [illegible] до Сокола, бо звичайним людям не довіряють таку справу. Добре, що я не політикував з ним.

Ілля Еренбурґ „допоміг"

Коли в клюбі письменників на вулиці Воровського я зустрічався з Берля Марком, то він мені говорив, що скоро поїде в Польщу. Питав мене, коли я поїду на фронт. Я йому розповідав про своє становище. Він радив мені не стояти на місці, а діяти.

— Зайдіть до Іцика Фефера, я чув від нього, що Ілля Еренбурґ інтервеніював у такій же антисемітській справі, зв'язаній з одним заслуженим воєнним інвалідом. Якби вам пощастило потрапити до нього, то напевно він би допоміг.

Я пішов до Фефера й розповів про себе. Він сказав, що якраз виїжджає з Москви і тому не може зайнятись моєю справою. Порадив зайти безпосередньо до Еренбурґа. Дав мені його адресу й номер телефона. І, о чудо! Еренбурґ погодився прийняти мене о четвертій годині пополудні.

Пунктуально в призначений час я був в готелі „Москва". Еренбурґ прийняв мене дуже ввічливо. Я подав йому примірник журналу „Україна", в якому була надрукована „Синячка кличе", і розповів про все, що було на серці, а зокрема про поведінку Іванова і Ванюшкіна. Говорив десь з пів години. Еренбурґ мені сказав:

— Те, що ви оповіли, товаришу Шварц, є справжнім антисемітизмом, але відносно вашого виїзду на фронт я не можу вам допомогти. Я напишу у вашій справі листа до голови Воєнної комісії Союзу совєтських письменників товариша Лейтеса. Думаю, що він допоможе.

Прощаючись, Еренбурґ запевняв, що моя справа його дуже турбує і він хотів би знати, як вона буде полагоджена.

Полковник Лейтес не дуже зацікавився моєю справою, хоч Фефер телефонічно повідомив його, що знає мене, і просив поцікавитись моєю долею. Лейтес пообіцяв поговорити про мене з моїм начальником Дельвіґом. Сказав, щоб я зайшов до нього через тиждень. Коли в призначений час я явився, Лейтес зустрів мене словами:

— Ви, як боєць, підлягаєте своєму командуванню і воно знає, що робить!

Після цих слів я зрозумів, що моя справа — припечатана.

Куди їхати?

На шевському варстаті нашої фабрики працював „западник" Мацевіч, поляк з Волині. Одного разу він мені сказав:

— Усі польські жиди з нашої фабрики ходять до польського комітету, а вас я там ще не бачив. Зайдіть, там урядує багато жидів, може натрапите на знайомих.

Одного разу, коли я в комітеті шукав колишнього співробітника „Хвилі" поета Софріна із Станиславова, то зустрів там Мацевіча, і ми разом трамваєм поверталися додому.

— Я скоро поїду в Польщу, усі поляки туди від'їжджають, а ви хіба не поїдете? — запитав він мене.

— Мені нема чого в Польщі шукати, там, де я колись жив, тепер Західня Україна. Зрештою, скінчиться війна, тоді побачимо.

Через декілька днів Мацевіча не стало. На моє питання в майстерні, де він подівся, відповіли, що його, мабуть, „відкомандирували" в Польщу.

„На несколько мінут"

15 вересня 1944 року, після обіду, коли я щойно приступив до праці, до мене підійшов вартовий Кузнєцов і повідомив, що я мушу з'явитися в контору до полковника Дельвіґа. Увійшовши в контору, я відразу збагнув, чого мене кликали: з Дельвіґом сиділи начальник спецвідділу Таценко і ще один ляйтенант-енкаведист. Ляйтенант звернувся до Дельвіґа:

— Товарищ начальник, ми заберем Шварца на несколько минут.

Дельвіґ дав згоду. Вони мене завели в барак, в якому я мешкав, і запропонували відімкнути скриньку, підняти сінник, викласти все, що я мав у кишенях, і покласти в скриньку. Ляйтенант мене обшукав. Потім сказали забрати всі речі і завели до спецвідділу. Поклавши всі речі на стіл, почали писати протокол. Знайшли мої записки-чернетки, чотири книжки з а в т о г р а ф а м и Рильського, Панча, Копиленка та Гофштейна, листи від жидівських поетів Ашендорфа та Хащеватського (загинув на Ленінградському фронті), від Гофштейна, Олекси Колодія та „Историю еврейского народа", яку я позичив у клюбі совєтських письменників СССР.

— А тепер роздягайся! — крикнув ляйтенант.

Я роздягнувся, як мати родила. Після того, як я зодягнувся і був готовий протокол, почався допит про моє життя. Ляйтенант запитав, що я робив вдома. Я йому пояснив, що коли в 1921 році одружився, то від того часу працював бракером у лісі. В хронологічному порядку розповів, як втратив працю і потім працював у лісі „балаґулою" аж до приходу совєтської армії в 1939 році.

— Брешеш! Ти був прорабом, експлуатував робочих. У тебе був дім-ресторан і пара лошадей. Ми, браток, все знаємо. А що найголовніше — це зв'язок. Ти мав зв'язок з українськими націоналістами, з ґітлерівцями. А покищо розпишись. Тебе обвинувачується за статтею 58, як шпигуна і контрреволюціонера.

— Я, товаришу ляйт...

— Я тобі не товариш, а следователь ляйтенант Лепатов! — перервав він мене. — Ти арестован. Распишись!

— Я признаюся, — сказав я, — що мав власний дім і пару коней, але я не експлуататор, а з українськими націоналістами чи з ґітлерівцями ніякого зв'язку не мав, тому й не розпишуся.

— Шварц, — закричав Таценко, — розпишіться: лучче для вас буде.

— Не беспокойся, Таценко, не такі, як він, у мене розписувалися, ану йди подивись, де там машина, наказав Лепатов.

Таценко повернувся з закритою машиною, якою привозили до фабрики хліб. Лепатов сів рядом з шофером Сьоміним, а зі мною сів стрілець Кузнєцов. Хоч я був у добрих відносинах з Сьоміним, проте, глянувши на мене крізь віконце, він з усмішкою і голосно запитав:

— Товарищ начальник, куда єдем: на восток іли на север?

— Заткнись!

Машина рушила. В середині було темно. З переднього віконця авта видно було освітлену Москву. Я тихенько запитав Кузнєцова, куди мене везуть. Він відповів, що напевно в „університет", але не знає, в який. Тут в Москві є Луб'янка, Лефортово, Бутирка, Таганка.

— Мінут через двадцять сам узнаєш.

І дійсно, того вечора розпочалась моя наука в московському ленінсько-сталінському „університеті" в Бутирках.

Переклад та передрук тільки з дозволу автора.

К. Петрус

ДЕМОНОКРАТІЯ

Всяка філософська система, коли вона береться вияснювати вічні питання людського існування, обов'язково повинна бути філософією життя. Мало того, що цю філософію дзвінко будуть викладати у різних говорильнях, у крилатих та красномовних льозунгах, підкріплюючи їх „бурними оваціями и долго несмолкающими аплодисментами", але вона повинна ще навчити людей мудрости життя, щоб воно могло приносити людям максимум матеріяльних і духових благ при найменшому вживанні найменшого й неминучого зла...

Коли подібна філософія практично приносить людям більше зла, ніж добра, більше страждань, ніж радостей життя, то вона побудована на невірному ґрунті, сама є фальшивою системою і від неї не приходиться нічого сподіватися доброго й корисного для життя.

Євангеліє навчає нас, що всяке дерево пізнається по його овочах. Як просто й мудро розкривається суть тієї доктрини! Віра без діл є мертва. Філософія, що не може стати мудрістю життя, є доктрина антиприродна, злочинна, диявольська.

Марксисти твердять, що економіка визначає все наше буття, а все інше в ньому — це лише „надбудова". Буття визначає нашу свідомість. Ось і вся філософія марксизму. Тридцять сім років „визначається" ця „свідомість", а життя на цій комуністичній базі нема і не може бути. Які ж то овочі цього марксистського „ізму" — совєтська власть нам уже показала протягом цих тридцяти семи років: терор, смертний голод, концтабори, колгоспне рабство, „расчеловечиванне" людини, безпросвітні злидні, бідність, десятки мільйонів замучених людей! Ось такі овочі кривавого експерименту марксистів! Ще Прудон пророче передбачав, що наука Карла Маркса та Енгельса — це філософія злиднів, нужди й неминучого горя; а Бакунін, полемізуючи з Марксом, говорив, що „держава пана К. Маркса буде складатися з рабів, яких перетворять на автоматів"...

Але може криваві експерименти Леніна-Сталіна вже закінчилися і тепер народи СССР та його сателіти, нарешті, знайшли щасливе життя на „совєтських" засадах, і таким чином виправдані страшні іспити, що випали на їх долю? О, ні! Залізна заслона спущена над величезним концтабором, ім'я якому СССР, і тільки по страшному стогнанню, що доноситься звідтіля, можемо робити висновки, що там творилося за Сталіна і що твориться тепер, під диктатурою його наслідників... Злочинці завжди бояться того, щоб у їх злодійське пристановище не заглянуло чуже око.

Якщо під прапором Маркса - Енгельса - Леніна - Сталіна „благоденствуют" народи СССР, то чому б не відкрити кордонів цього „раю" і не показати всьому світові, що дала їм філософія політичних деґенератів і кретинів? Большевицький комунізм найбільше боїться правди, тому він не може допустити, щоб його злочинні експерименти стали відомі людям Заходу.

Демократії Европи та Америки своє життя творять на принципах правдивого народоправства: через народ, народом і для народу. Наприклад, в Американській Конституції перші її тези присвячені тому, що всі люди — рівні перед Богом, що кожна людина має природнє право на свободу й щастя. Звичайно, люди, як істоти недосконалі, не завжди можуть виконувати ці принципи Конституції. Однак, спираючись на Божественні засади Біблії, ця Конституція за час свого діяння дала своїм громадянам багато-багато матеріяльних та духових благ, якими вони діляться з іншими народами світу. Ці матеріяльні й духові цінноці не потребують пропаґанди й афіш, бо їх бачать всі люди всього світу, ці блага відчуваються всіми людьми, що пожили в Америці, ці цінноці переживаються нами, як дорогоцінні овочі християнського демократизму. Це дійсна демократія, що дає людям максимум благ при вживанні найменшого зла, чого не має фальшива „демократія" совєтського ґатунку, де в основу покладені не вічні цінноці християнської цивілізації, вічні істини Біблії, а псевдонаукова матеріялістична доктрина, що вже віджила свій вік...

Большевики цю науку словами: марксизм-ленінізм-сталінізм, а ми, які пізнали цю філософію на своїй власній шкірі протягом 25 років, називаємо тільки одним категоричним словом. Це слово — Демонократія!

І нині залізна заслона вже розмежовує ці два поняття, ці два зовсім протилежні світи. І якщо ми колинебудь повернемося ще в наш рідний край, ми побачимо, яку тяжку працю прийдеться виконувати нам серед нашого народу, поки ці категорії не стануть зрозумілими тезами не лише в теорії, а й у практичному житті.

І цю тяжку роботу ми зможемо виконати лише при допомозі демократії християнського Заходу.

ІНФОРМАТИВНИЙ ЛИСТОК

Національного Союзу Українських Студентів (НаСУС) в справі можливостей студій і стипендій в Бельгії

Почавши від 1930 р. на Лювенському університеті, найбільшому в Бельгії, мало змогу студіювати і закінчити студії поважне число українських студентів. Рівнож і по закінченні другої світової війни до Лювену прибували знову наші студенти, головно з території Західньої Німеччини, які, завдяки допомозі Їх Ексцеленції Кир Івана Вучка, мали змогу влаштовуватися на студії. Більшість з них, закінчивши студії, під сучасну пору, працює по свойому фаху в країнах нового поселення. Останнім часом в зв'язку з відпливом українських скитальців з Европи, число кандидатів на стипендії до Лювену, значно зменшилося, так що студентська громада в Лювені нараховує лише 19 стипендистів. З того числа кінчає сім свої студії, так, що число стипендистів впаде, на 13 тоді, коли існує можливість стипендій для 30-ох студентів українців. Зогляду на те, що невикористання таких стипендій було б великою втратою для цілого українського суспільства, та беручи під увагу те, що по різних країнах поселення української еміґрації знаходиться ще велике число молоді, яка бажала б студіювати, ми українські студенти в Лювені вважаємо обов'язком подати вичерпні інформації про ці можливості.

Стипендії, якими користуються українські студенти в Лювені, походять від Апостольської Столиці за посередництвом Їх Ексцеленції Кир Івана Вучка та частинно від університету. Розподіленням цих стипендій, як рівнож опікою над студентами займається Бельгійський Комітет Допомоги Українським Студентам (КоБОІ), зложений з 6-ти бельгійців (професорів) і 3-ох українців. Стипендії уділяються, в принципі, на час одного року з тим, що по успішно зложених іспитах вона автоматично продовжується на наступний рік. Стипендія забезпечує всі оплати зв'язані зі студіями (вписове, річну оплату, лабораторії і ін.), помешкання, харчування, купівлю підручників та потрібні приладдя. Крім цього кожен стипендист одержує щомісяця 300 б. франків на дрібні видатки, як також Комітет виділяє допомоги на закуп одягу чи взуття. Стипендія не покриває коштів подорожі на місце студій. Вкінці зазначуємо, що університет забезпечує для студентів повну медичну опіку на випадок недуги.

Кандидати, що бажають одержати стипендії на студії в Лювені, повинні відповідати слідуючим вимогам:

1. бути українцем, або українського походження.
2. мати закінчену середню освіту (гімназію, гай-скул, каледж, тощо).
3. для тих, що починатимуть студії, вік максімум 26 р., а для заавансованих допускається і вищий.
4. позитивні рекомендації від: а) місцевого парафіяльного уряду; б) життєпис; в) відпис свідоцтва зрілости; г) евентуально, від студентської організації чи громади, якої є членом.

Відносно віровизнань, жадних обмежень не має.

Через те, що на місцевому університеті викладовими мовами є французька і голяндська, було б побажаним, щоб кандидат мав загальне початкове знання однієї з них. Одначе це не є передумовою одержання стипендії чи прийняття на студії. Щоб зарадити цьому, рекомендується кандидатам приїжджати 1-2 місяці перед початком академічного року, де є можливість підучення мови.

Прохання про стипендію слід надсилати на адресу Комітету — КоБОІ, на університетах країни свого перебування.

На цьому місці подаємо деякі дані для тих студентів, які, евентуально, бажали б студіювати на місцевому університеті на свої власні кошти. Пересічно річний бюджет студента представляється слідуюче:

Помешкання 6000 б. франків, опал 1000 б. фр., харчі 11000 б. фр., університетська оплата (вписи, іспити, тощо) 4200 б. фр., підручники, лабораторії 3000 б. фр., розваги, студентське організоване життя 3000 б. фр. Разом 28700 б. франків.

Для порівняння подаємо відношення бельгійського франка до американського доляра: 50 б. фр. рівняється 1 ам. доляр.

На закінченя подаємо деякі інформації з життя українського студентського осередку в Лювені. Більшість наших студентів живе спільно в гуртожитку, заснованому в 1946 р., який є під зарядом українського духовника. Цілковито забезпечені матеріяльно, студенти мають змогу, крім студій, займатись студентським організованим життям. Майже всі є членами Національного Союзу Українських Студентів (НаСУС), станової організації, що існує від 1929 р.

Українські студенти індивідуально чи колективно беруть участь на терені місцевого університету в різних імпрезах, конференціях, спортових виступах чи екскурсіях, як рівно ж час-до-часу влаштовують їх власними силами.. При осередку існує свій хор, танцювальна група та спортові секції.

Духовна опіка для студентів обох віровизнань є добре забезпечена і як католики, так і православні мають змогу кожної неділі слухати своїх богослужень.

Беручи до уваги всі ці вигоди та можливості, якими можуть користуватися українські студенти в Бельгії, та це значення, що його має для українського суспільства існування студентського осередку в Лювені, ми звертаємось із закликом до всіх студентських організацій, суспільно-громадських установ та українського духовенства, повести акцію в напрямі підшукання відповідних кандидатів на студії і стипендії до Лювену, бо була б велика шкода, якщо б ми цю прихильну нагоду не використали. Ми віримо, що на наш заклик відгукнеться багато української молоді, яка бажає набути знання, щоб його опісля віддати на службу Богові і Батьківщині.

Прохання про стипендії та в справі точніших інформацій просимо звертатись безпосередньо на адресу:

Comite Belge d'Assistance aux Universitaires Ukrainiens
9, rue des Brasseurs,
Louvain, Belgique.

ЗА УПРАВУ НаСУС-а:
Е. Гановський (Голова)
Б. Витязь (Студ. Референт)

Увага! Балтімор і околиці! Увага!

Організація Державного Відродження України ОДВУ

влаштовує в дні

26-го березня (субота) 1955 р.

о год. 7 вечора

в приміщенні УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ У БАЛТІМОР

при вул. O'Donnell Street ч. 3101

ВІЧЕ

на якому виголосить доповідь на тему:

„НАШІ СИЛИ — НАШІ ЗАВДАННЯ"

п. Я. ГАЙВАС, член Центральної Управи ОДВУ і член Політичної Ради УККА. — На яке запрошує всіх, що хотять довідатися про положення різних актуальних справ і про те що нам слід зробити.

Центральна Управа ОДВУ.

УВАГА! БАЛТІМОР І ОКОЛИЦІ! УВАГА!

Ініціятивний Комітет для відновлення діяльности нечинного в наслідок воєнного лихоліття відділу Організації Державного Відродження України (ОДВУ) в Балтімор повідомляє ввічливо, що по ВІЧУ відбудеться

В СУБОТУ В ДНІ 26-го БЕРЕЗНЯ 1955 Р.,

відбудуться в тому самому приміщенні

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

того відділу для вибору нової управи.

Просимо всіх бувших членів названого відділу ОДВУ в Балтімор як також тих, що хотять стати його членами обов'язково прибути на ці збори.

Ініціятивний Комітет.

Увага! Українці Ню Йорку й Околиці

Ювілейний Комітет Українського Танку, під протекторатом Українського Конґресового Комітету Америки

запрошує Вас на

ЮВІЛЕЙНУ ПРЕМ'ЄРУ НОВОГО УКРАЇНСЬКОГО ІСТОРИЧНО-ДОКУМЕНТАЛЬНОГО ЗВУКОВОГО ФІЛЬМУ

ТРІЮМФ УКРАЇНСЬКОГО ТАНКУ

У фільмі побачите:

Виступи українських танцюристів в Білому Домі в Вашінґтоні на Світових виставах в Шикаґо і в Ню Йорку! Будете свідками українського успіху світової слави в Метрополітан Опері в Ню Йорку! Також побачите артиста з Голливуду Івана Годяка, бувшого учня школи В. Авраменка.

Ваше серце зворушить виступ вічної слави дириґента **проф. Олександра Кошиця** і його хору!

Співає Капеля Бандуристів ім. Т. Шевченка і хор СУМА з Торонта „Прометей" (дир. п. Ґнопка). Фільм **„Тріюмф Українського Танку" — це великий історичний документ** жертвенности патріотизму та культурно-мистецьких осягів американських українців. Тут показується велике значення школи народного танку, що його засновником є **Василь Авраменко, який у цьому фільмі танцює соло.**

Українці й Українки Америки!

Приходьте ВСІ подивитися на цей фільм! Побачите славетні виступи перед американським загалом, що теж спричинилися до скріплення поваги української громади в Америці.

Хто хоче довідатися про цю частину історії нашої патріотичної української громади в Америці, той мусить побачити фільм **„Тріюмф Українського Танку".**

З чистого прибутку частина призначена на Український Народний Фонд, а частина — для створення Інституту Вишколення Інструкторів Українського Народного Танку в Америці.

Для відзначення 25-ліття цих зворушливих подій, Ювілейний Комітет отримав протекторат Українського Конґресового Комітету Америки. У Фільмі бере участь понад 3,500 танцюристів, в тому числі діти від 3-ох років.

ПЕРШИЙ РАЗ В НЮ ЙОРКУ!

Висвітлення фільму відбудеться:

В СУБОТУ,
26-го березня 1955
WASHINGTON IRVING HIGH SCHOOL AUDITORIUM
40 Irving Pl. & E. 16th St.
1-й показ 5. год. попол.
2-й показ 8. год. вечором.

В НЕДІЛЮ,
27-го березня 1955
IRVING PLAZA HALL
17 Irving Pl. & E. 16th St.
1-й показ 5. год. попол.
2-й показ 8. год. вечором.

Вступ для дорослих — 1 дол. — Для дітей — 25 ц.

Ювілейний Комітет Українського Танку в Америці.

Український Літературно Мистецький Клюб
Ню Йорк 149. 2ª Ев.

Ню Йорк. — З Літературно-Мистецького Клюбу повідомляють, що в найближчу п'ятницю, 25-го березня, відбудеться там доповідь на тему: „Враження з Австралії". Доповідь виголосить п. Б. Ржепецький, що недавно повернувся з подорожі до Австралії. Доповідь буде ілюстрована передачею пісень у виконанні українсько - австралійського хору „Боян", як теж буде влаштована мала виставка експонатів з Австралії. Початок о год. 8:15 ввечері.

● **У Греції** арештовано 49-річного грека з французьким прізвищем Люль, в якому розпізнано члена ЦК розв'язаної в Греції комуністичної партії.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Балтімор, Мд.

Піврічний попис учнів УМІ

В неділю, 6-го березня ц. р. відбувся у Балтіморі піврічний попис учнів Українського Музичного Інституту, Відділ у Балтіморі, кляси фортепіяну п. Л. Шав'якової. Хоч небо було затягнулось олив'янними хмарами та падав слотливий дощ — заля української - католицької парафії при Волф-стр. заповнилась гістьми, старшими та молоддю. Добрий знак зацікавлення УМІнститутом взагалі, а пописом зокрема.

Попис розпочався коротким вступним словом п. Л. Шав'якової. В гарно збудованій та виголошеній промові, вона торкнулась двох питань, а саме — чому УМІ і чому попис. УМІ тому — бо тільки українська музична школа може познайомити наші діти з багатством українського музичного мистецтва; бо тільки завдяки існуванню такої інституції, як УМІ, може бути пожвавлена музично-видавнича діяльність у нас і творчість наших композиторів; бо тільки організовано, не одинично, ми можемо успішно боротись з такими явищами на американському терені, що наших композиторів і наші народні пісні американські музичні видавці зараховують здебільша до — російських; бо головним завданням УМІ — виховати наш музичний нарибок, що перебере нашу музичну спадщину і подбає про умовини, пригожі для дальшого розвитку українського музичного мистецтва. А попис молодих адептів музики — це теж річ конечна для виказання ступня поступу учня в науці, це теж чинник заохоти для учнів, родичів, но — і для самих учителів.

В пописі брало участь 8 учнів та учениць УМІ, діти років 5-16. Грали вони твори музичних педагогів як Кера, Аарона, Кренцліна, Гречанінова, Ліхнера і т. д. і наших: Барвінського, Савицького, Безкоровайного, Берковича. Проф. Савицький та інші наші музичні педагоги взялися за дуже важливу справу, а це за написання легких вправ та п'єс для початкуючих, щось гей би в роді музичного букваря, а зладити добрий буквар — справа важлива і нелегка. Для учнів справа ця тим важливіша, що ці вправи та п'єси збудовані на мотивах українських народних пісень, світських та церковних.

В усіх учнів, що брали участь у пописі, видно поступ. Маленька Іляна Шав'як сидить при клявіятурі з великою ґрацією та певно і чітко вдаряє в клявіші. Це саме і Петрусь Курилас. О. Траска вчиться доперва кілька місяців, але в нього слідний вираз доброго і солідного учня; він не лише пильно вивчає, але теж старається зі зрозумінням вивчене віддяти. О. Вулавка виказує музикальність, добрий слух та рівний ритм у грі. Має всі завдатки на добру гру, розуміється, при дальшій пильній праці. Особливо гарно заграв він Савицького: Тему і дві варіяції. З дівчаток — М. Хмілевська виказує немалу музичну інтеліґенцію, має легенький, м'який удар та добру інтерпретацію. В С. Зелинської можна вже говорити про техніку пальців, м'який удар та ґрацію в грі. Теж гарний завдаток на добру піяністку в майбутньому, лише вчитися-вчитися! І. Траска грає певно, рівно, з доброю роботою пальців. Теж завдаток на добру гру. Д. Поліщук, найбільш у грі заавансована учениця, грає легкого укладу варіяції, добре, пильно, з певним ударом та відчуттям.

Присутня на пописі публіка оплескувала щиро виконавців по кожній точці, розуміючи добре і те, що оплески належать передусім їхній вчительці, яка у навчання вкладає цілу свою душу. І коли в перерві діти піднесли їй гарну китицю червоних гвоздиків, усі присутні бачили в цьому щирий вияв признання та вдячности для п. Л. Шав'якової від дітей та родичів.

Батьківський Кружок учнів Інституту зорганізував після попису чай, на який залишилось понад шістдесять осіб, старших та молоді. Була це дуже щаслива думка, бо за чаєм старші мали нагоду обговорити до кінця справу музичного навчання дітей, а діти співали та бавились весело, що було для них гарним запрошенням стануть в ряди учнів УМІ. Я певний, що многі на пописі присутні родичі, що ще не записали своїх дітей до УМІнституту, слухаючи попису дітей, питали себе в глибині свого серця: А чи моя дитина гірша, чому її не записати б на науку?!

о. В. С.

● **Комуністичні сусіди Юґославії** скаржаться, що Юґославія, відновивши з ними торговельні взаємини, виставила дуже високі ціни на свої товари. Юґославія виправдується, що вона мусить платити ще вищі ціни західнім державам. Комуністичні країни використовують невільничу працю своїх робітників, але, не зважаючи на це товари вироблювані в цих країнах дорогі і погані.

КОНКУРС

на одержання студійних стипендій в Лювені, Бельгія!

Бельгійський Комітет Допомоги Українським Студентам оголошує отсим конкурс на стипендії для молодих українських абсольвентів середніх шкіл, які бажали б осягнути високу освіту на Католицькому Університеті в Лювені, Бельгія, почавши студії з найближчим академічним роком 1955/56. Подібна можливість студійних стипендій існує і для заванжованих уже студентів, що хотіли б тут продовжувати, чи закінчити свої студії.

Стипендії, якими розпоряджає Бельгійський Комітет Допомоги Українським Студентам в порозумінні з КоДУС-ом, походять від Св. Апостольської Столиці завдяки старанням Їх Ексцеленції Кир Івана Вучка, Архиєпископа і Апостольського Візитатора, та частинно від Лювенського Університету.

Кандидати є прошені голоситися негайно на адресу: CoBAUU, 9, rue des Brasseurs, Louvain, Belgique, або на адресу КоДУС-у, 27, rue des Bauves, Sarcelles, France, подаючи до прохання слідуючі залучники:

1. Життєпис.
2. Свідоцтво, або його відпис про закінчення середньої освіти, зглядно атестат початих університетських студій.
3. Лікарська посвідка про стан здоров'я.
4. Рекомендації від місцевого Душпастирського Уряду, і від громадських, чи студентських організацій.

Вік кандидатів, що мали б починати студії, не може переходити 26 літ. Стипендії можуть бути признані повністю, або частинно, залежно від матеріяльного стану кандидатів. Коштів подорожі Комітет не покриває. Фаворизується кандидатів на гуманістичні студії.

В цьому конкурсі можуть брати участь кандидати з Европи, ЗДА і Канади, без різниці віровизнань.

Бельгійський Комітет Допомоги Українським Студентам.

Лювен, дня 1. березня 1955 р.

ДЕМОКРАТИЧНЕ ОБ'ЄДНАННЯ БУВШИХ РЕПРЕСОВАНИХ УКРАЇНЦІВ З-ПІД СОВЄТІВ — ДОБРУС

улаштовує

В СУБОТУ, 26-го БЕРЕЗНЯ в НЮ ЙОРКУ

в залі бувш. студії Авраменка (4 St. Mark's Pl.) ідеологічно-дискусійний вечір, на якому виступить Член Ц.К. Укр. Револ.-Демокр. Партії В. І. ГРИШКО з доповіддю на тему:

ЯКІ НАШІ ПОЗИЦІЇ?

(Питання світогляду й ідеології УРДП)

Основні точки доповіді: 1). Ідеалізм, матеріялізм чи який інший „ізм"? 2). У чому новизна нашого руху? 3). За реставрацію капіталізму чи за рятунок соціялізму? 4). Чим ми відрізняємось від наших старих демократів? 5). Консерватори, націоналісти чи „хвильовісти"? 6). За що, з ким і проти кого? — По доповіді питання, відповіді й дискусія.

Запрошується всіх, а спеціяльно — противників такого світогляду.

Початок о 6-ій год. вечора.

Наступний ідеологічи-дискус. вечір буде на тему: **„УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛІЗМ".**

Г. У. ДОБРУСУ.

УВАГА! THORP — NEILLSVILLE! WISCONSIN УВАГА!

СТАРАННЯМ ВІДДІЛУ ч. 376 УНСОЮЗУ

—: відбудуться :—

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

В НЕДІЛЮ, 27-го БЕРЕЗНЯ 1955 Р.

(Sunday, March 27, 1955)

в Українськім Народнім Домі

(1 миля на Схід від Торп).

На зборах промовлятимуть: головний контролер **С. Куропась** і організатор У. Н. Союзу **Н. Б. Ткачук.**

На ці збори запрошуємо членів УНСоюзу і не-членів.

Інж. С. КУРОПАСЬ,
гол. контролер УНСоюзу.

УКРАЇНСЬКИЙ КОНҐРЕСОВИЙ КОМІТЕТ, Філія у Филаделфії

вшановує роковини **ТАРАСА ГР. ШЕВЧЕНКА**

В НЕДІЛЮ, 27-го БЕРЕЗНЯ 1955 Р.

год. 7. вечора

— відбудеться —

в залі Клюбу Горожан при 849 Н. Френклін вул.,

СВЯТОЧНИЙ КОНЦЕРТ

в якому беруть участь: **Д-р Ярослав Падох, І. Орловська-Фоменко, Лідія Крушельницька, Михайло Мінський, Оксана Сімович,** Хор „Кобзар" під кер. **Д-ра Антона Рудницького,** при фортепіяні **Лідія Бульба.**

Вступ за програмками в ціні $1.50, $1.25, $1.00

які можна набути в поодиноких організаціях та в кооп. „Базар".

ВИДАВНИЦТВО ШКІЛЬНОЇ РАДИ

УКК просить цією дорогою всіх, кому було вислано I або II книжку УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ Б. Романенчука, якнайскорше розрахуватися, бо приступаємо до видання двох читанок для шкіл українознавства і потребуємо фондів. Розраховуватись на ту саму адресу, звідки одержано книжки, тобто:

W-wo SHKILNOYI RADY, 838 N. 7th Street, Philadelphia 23, Pa.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(За совєтською пресою і радіом).

НОВІ КАДРИ ВИКЛАДАЧІВ ФІЗКУЛЬТУРИ

Підготовляючись до війни, совєтський уряд особливу увагу приділяє фізичному вихованню молоді. Як подає київське радіо, цього року сільські й міські школи України дістануть велике число нових викладачів фізичної культури, підготовлених у високих і середніх навчальних закладах. На шести факультетах фізичного виховання педагогічних інститутів України закінчують науку 253 майбутні викладачі, а у восьми педагогічних училищах і технікумах фізкультури — 706. На заочних відділах педагогічних училищ УССР закінчать науку 232 студенти.

„У НЕДІЛЮ РАНО ЗІЛЛЯ КОПАЛА" — НА СЦЕНІ

Чернівецький український драматичний театр ім. Ольги Кобилянської підготовив інсценізацію повісти Ольги Кобилянської „У неділю рано зілля копала". Автор інсценізації — артист В. Василько.

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ В НЮ ЙОРКУ

пригадує, що

У НЕДІЛЮ, 24-го КВІТНЯ 1955 Р.

Сьомий великий

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ ЯРМАРОК

• Велика багата програма. •

подробиці пізніше.

УВАГА! ЙОНҐСТАВН, ОГАЙО И ОКОЛИЦЯ!

Відділ Українського Конґресового Комітету Америки для м. Йонґставн і околиці

— влаштовує —

ШЕВЧЕНКІВСЬКЕ СВЯТО

В НЕДІЛЮ, 27-го БЕРЕЗНЯ (March) 1955 Р.,

о годині 5:30 пополудні

в УКРАЇНСЬКІЙ ЗАЛІ, 525 W. Rayen Ave., в Йонґставн.

Багата програма відповідна до Свята. Головний бесідник п д-р В. Базилевич з Пітсбурґу.

Громадяни, Громадянки! Відзначіть всі це національне Свято своєю численною участю.

Відділ УККА.

Увага! Пассейк, Ню Джерзі й околиця!

ЗАХОДОМ БРАТСТВА св. о. НИКОЛАЯ

відограється

велика комедія в 3-ох діях.

„З ТАМТОГО СВІТА"

В НЕДІЛЮ, 27-го БЕРЕЗНЯ 1955 Р.

В ЗАЛІ УКР. ПРАВОСЛ. ЦЕРКВИ

при 47 Hope Avenue, Passaic, N. J.

Початок точно о 7-ій год. вечора. — Вступ $1.00.

УВАГА! ПРОЧИТАЙТЕ! УВАГА!

В квітні ц. р. появиться з друку ювілейний Збірник

п. сен. ОЛЕНИ КИСІЛЕВСЬКОЇ

„ПО РІДНОМУ КРАЮ".

Книжка ця дуже цікава, але її не буде в книгарській продажі. Тому, хто хоче набути цю книжку по дуже дешевій ціні, прошу зголоситися до 31. березня ц. р., по ближчі інформації на адресу:

STEPHAN DUSZENKO, 210 Howard St., Buffalo 6, N. Y. U.S.A.

РЕВОЛЮЦІЯ В РАДІО-ПРОДУКЦІЇ

Blaupunkt

HIGH FIDELITY - РАДІО на короткі хвилі.

Перший раз, не зважаючи де живете, в якім з 48 стейтів, Ви можете купити на КРЕДИТ відоме

BLAUPUNKT РАДІО.

Маєте можливість слухати всі країни Европи та зза залізної куртини...

МОДЕЛЬ NIZZA 3D

Правдивий "superhetrodyne" апарат із селектором "push buttons." Цей апарат має 4 засяги хвиль та ловить станцію з найдальшої віддалі. Кабінет зроблений з найліпшого твердого дерева.

$159.50

— тільки $15.90 завдатку, решта місячні сплати на цілий рік.

МОДЕЛЬ RIVIERA 3D

A Deluxe push-button superhetrodyne апарат. Висока й низька частота відбору у всіх напрямах. Правдива перлина в серії **Blaupunkt.** Для найбільш вибагливих вимог.

$198.50

— тільки $19.85 завдатку, решта місячні сплати на цілий рік.

• **„Найкращий радіоапарат в світі на короткі хвилі"!** •

Крамниця відкрита щоденно до 7:30 вечора, в понеділки, четверги і суботи до 8:30 веч.

Одинокий репрезентант:

N. PICKENS Import Co.

31 EAST 14th STREET, NEW YORK, N. Y.

Tel.: ORegon 5-6860 — 5-6861

Степан Вусатий

СПОВІДЬ ДОБРИХ ПАТРІОТІВ

Дуже то вже, у нас, та до наших професіоналістів причепились.

Нарікають всі на них, гудять їх, судять, просто, жити їм не дають.

— Не патріоти вони — кажуть, — великі гроші заробляють, а на національні цілі не дають...

— УНФонду не підтримують, національного датку не платять...

— В банках тисячі складають, гавзи будують, дорогі кари купують, а на збірках дурного кводра кидають...

Про це і в газетах пишуть, і голосно говорять, і по кутках перешіптуються.

Усі на них, усі проти них.

Гав, тай гав! Гав, тай гав!..

Правду мовивши, то і я, грішний, теж так про них думав, і теж так говорив.

Але від учора перестав.

Як це сталося?

А ось, послухайте:

Стрінув я, оце у неділю моїх знайомих, д-ра Доробкевича та інженера Креслярського.

— Гело!

— Гело!

— Щось, ви, кажу, зажурені, панове? Клопоти якісь маєте, чи що???

— Щей які клопоти — відповідає пан доктор.

— Фамілійні, чи професійні?

— Ой, ще гірші: патріотичні... додає пан інженер.

І стали вони розказувати мені своє горе:

— Дуже вже всі на нас, професіоналістів, напосілись... Всі нам очі вибивають: „багато заробляють, а мало на національні цілі жертвують"... А ніхто з тих нарікайлів, мабуть, не знає і не відає, як-то нам, професіоналістам, важко жертвувати. Так важко-преважко, що ви й самі того не уявляєте...

— Ви, он, візьміть для прикладу, мене — мовить один з них. Річно 40-45 тисяч заробляю... Але, гадаєте, можу я щось з них на народні цілі дати? Не можу! Їй-бо, не можу... Ніяк-преніяк не можу...

— Бо ось, послухайте: як тільки відчинив я свій офіс, зразу нового Кеделяка купив. Тисяч 7 заплатив. Чого такого дорогого брав? Ну, не міг же я купувати якогось там дурного Шевія, як кожний наш чоловік Бюіки та Олдсмобіли купує! Люди сміялися б з мене...

— На другий рік — купив дім за 40 тисяч. Не жити ж мені було в чужій хаті, тай не винаймати румів на офіси... Говорили б люди: поганий з нього господар, коли власного гавзу не має; бизнес не йде йому... І не йшли б до мене...

— Потім купив другу кару — для дружини. Нового Линколна. Ви ж самі знаєте, дружина в мене молода, гарна, звикла до широкого товариського життя. Не їздити ій в одній зі мною карі, ні басами не товктися, тай пішки не ходити. Не випадає. А так, захотіла поговорити з товаришкою, похвалитись новою сукнею, чи обмовити приятельку — сідає в свою кару і поїхала!.. Стати ж мене, чейже, на дві кари...

— Торішнього року вибудував віллю у Піцик Гілл. 82-тисячі коштує. Дружина з дітьми на літо туди виїжджає. Не задихатися ж їм ціле літо у міських смородах... На таке можу собі позволити...

— Та це тільки грубші видатки, а скільки їм у мене менших? Безліч! Ось, син у мене росте. Музику студіює. Піяністом хоче стати. І що ж ви гадаєте: мусів для нього концертову залю в гавзі впорядити. Увесь партер перебудовував. Вісім з половиною тисяч коштувало! Ну, не скупитися ж мені було на це. Може якраз з нього наш Падеревскі вийде, й Україну на піяніні виграє? Хто знає?..

— Проводжу широке, товариське життя. Часто гостини, влаштовую прийняття, по сотні людей, два рази в тижні, вгощаю. А це коштує великі гроші. За кожним разом треба купувати нові сукні для дружини й для доньки. А напитки скільки коштують, а перекуски? Сотки! На самі тільки бабки 50 долярів видаю на кожну гостину...

— Або, ось, візьміть, гроші в банку. Єсть у мене на книжечці кількадесять тисяч, але, думаєте, можу щось з них взяти й пожертвувати на суспільні цілі? Не можу. Ніяк не можу... Он, минулого тижня хотів я послати 10 долярів національного датку за 1954 рік. Виповнив чек і пішов на пошту, щоб надати. І що ви гадаєте? На національне лихо, подорозі заглянув до своєї банкової книжечки. Зиркнув на цифри — рівна, кругла сума. Невже ж можна так надскубувати круглу суму? Хіба міг я зробити інакше? Не міг! Їй-бо не міг. Хотів, мав добру волю, — та не міг...

Висповідавшись зі всіх своїх долярових гріхів, вичисливши всі свої купна та витрати, д-р Доробкевич й інженер Креслярський спитали мене вкінці:

— А тепер скажіть самі: можемо ми, професіоналісти, при таких видатках, жертвувати на народні цілі, чи не можемо?

— Звісно, не можете — відповів я йому. — Ніяк не можете! Хоч би хотіли, то не можете! Ніяк-преніяк!

Спорт

„Литтл Клаб" (Филаделфія) — УСК „Січ" (Елизабет) 2:0 (1:0)

Филаделфія, 20 березня. — Змагання за Чашу Аматорів Америки закінчилисся заслуженою перемогою кращих кондиційно та швидших филаделфійців над „Січею", яка переживає тепер помітний спадок форми. Понад 700 глядачів, в тому більшість українців, які прийшли піддержати українського представника в грах за чашу, не могли бути надто вдоволені грою січовиків, яким бракувало скорости, завзяття і викінчення деяких навіть гарних акцій. Противника ціхувала пробосва гра горою з великою дозою твердоти та імпозантного темпа.

Перебіг гри: „Литтл Клаб" починає гру скорими атаками на ворота „Січі", але після десяти хвилин змагання стають вирівняними при наявному браку стрілів січовиків по воротах противника. Перші, на жаль, не признані ворота падуть зі стрілу Маланчука, але свисток судді перед стрілом, (не знаємо за фавль чи офсайд) нівечить доробок „Січі". В 22-ій хв. у підворітному замішанні після наріжняка „Литтл Клаб" втискає м'яч до воріт „Січі".

В другій півгрі, яка починається зі змінним щастям, скоро приходять до голосу господарі і лише бравурна гра воротаря „Січі" вдержує вислід. Опісля, коли гра знову перенеслась на середину грища, „Литтл Клаб" добуває з випаду другі ворота, коли воротар безуспішно вибігає до необставленого змагуна, який посилає головою м'яч до сітки.

На десять хвилин перед кінцем в одній з акцій на ворота господарів за фавль їхнього оборонця суддя відсвистує карного, що його Павлюк стріляє попри ворота. Останні хвилини гри не приносять жадних змін і „Січ" сходить з грища переможеною.

В. С.

ТУРНІР ВІДБИВАНКИ В НЮАРКУ

В суботу, 26 березня, о год. 1-ій попол., в залі Нюаркського Інженерського Каледжу при 367 Гай стріт, влаштовує УСК „Січ" вже п'ятий річний відбиванковий турнір українських команд сходу ЗДА під протекторатом СУАСТ. Такі турніри, започатковані ще в 1950 році, тоді менаджером відбиванки „Січі" Б. Гайдучком, мають вже свою традицію. Українські відбиванкарі змагались чотири роки за чашу д-ра Бемка, яка після чотирьох перемог УСК-у Ню Йорк перейшла на його власність. Новий трофей — перехідну чашу для першуна — уфундував цього року д-р В. Гук. Дві дальші, теж перехідні чаші, закупили: для другого місця Українська Споживча Крамниця Б Л Б Маркет, а для третього Союз Українських Купців і Підприємців в Нюарку. Крім цього змагуни трьох перших команд одержать золоті, срібні, або бронзові медалі на синьо - жовтих стрічках.

До участи в турнірі запрошено наступні команди відбиванки: УСК Ню Йорк, „Тризуб" — Филаделфія, „Січ" — Елизабет, Б. С. К. „Ньоман" — Савт Рівер, „Стрілу" — Трентон, „Беркут" — Перт Амбой, УСК Бріджпорт, „Січ" Б — Елизабет, УСК Сиракюз та „Пласт" — Ню Йорк, з чого вісім запевнили вже про свій приїзд.

Змагання ці, якими керуватиме провідник секції відбиванки „Січі" Я. Турянський як організатор і господар турніру, і Лановий відбиванки СУАСТ Б. Гайдучок, як головний суддя, відкриє голова УСК „Січ" ред. Я. Заремба. Після цього представники наших спортовців вручать спортовому директорові місцевого каледжу проф. Р. Свенсонові, український різьблений альбом, на знак вдячности за піддержку нашої відбиванки та безінтересовне відступлення залі для тренінґів і змагань „Січі".

Турнір проходитиме системою до двох програних (команда відпадає після двох програних): в групі переможців кожна зустріч триватиме до двох виграних сетів обмежених часом, а в групі програних, починаючи з другої черги, тільки по одному сетові. В програмі турніру передбачається перекуску для змагунів-учасників біля 5-ої год. попол. Фінальні змагання відбудуться правдоподібно о год. 9:30 ввечері.

Б.

✝

З великим сумом повідомляємо, що дня 20. березня 1955 р. помер на 66 році життя в Брукліні, Н. Й.

проф. МИКОЛА КОКОЛЬСЬКИЙ,

член Управи Шкільної Ради УККА, Голова Учительської Громади в Ню Йорку, був. дир. державної гімназії в Стрию та член багатьох Товариств на Рідних Землях і на еміґрації.

Панахиди за упокій душі Померлого відбудуться у вівторок і середу, в год. 8 веч., у погребовому заведенні П. Яреми, 129 Eat 7th Street, New York, а похорон у четвер, дня 24 березня. В 9 год. рано відбудеться перенесення тіла з похор. заведення до церкви св. о. Миколая в Брукліні (256 — 19 вул. між 5 а 6 Еве.), звідки по співаній Службі Божій і похор. відправі відпровадження Покійного на цвинтар Кальварію.

Вічна Йому Пам'ять!

Управа Шкільної Ради УККА.

В шістьмісячний спомин смерти Найдорожчого Мужа і Батька

бл. п. Дмитра Томків

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА З ПАРАСТАСОМ

за упокій Небіжчика, який відійшов від нас у вічність 21-го вересня 1954 р.

Службу Божу відслужать Високопреосвященний Владика Богдан в цю СУБОТУ, 26-го БЕРЕЗНЯ, в українській православній церкві, о год. 10:30 рано при 1410 Vyse Ave., Bronx, N. Y.

До ласкавої участи запрошуємо Знайомих, Рідню і Приятелів. — Широ вдячні

ВДОВА і ДІТИ.

Посмертні Згадки

ДМИТРО ВОРОБЕЦЬ, член 204 Відд. УНСоюзу в Ню Йорку, помер 5-го березня 1955 р., в 63 році життя. Покійний родився в селі Чернилівка, пов. Скалат, Західна Україна. Оставив у смутку сестру Марію. Похорон відбувся з погреб. заведення П. Яреми, до церкви св. Володимира при 14 вул., в Ню Йорку, відтак на цвинтар Оливна Гора. Похований біля свого брата Миколи бувшого основника 204 Відділу, та довголітнього предсідника цього відділу. — В. Й. П.!

В. Гасій, секр.

Reprinted From the Sunday Times of Nov. 7, 1954

'RAGS-TO-RICHES' STORY GROWS FOR SOUTH RIVER PROSPECTORS

Brothers Think Deposits of Uranium, Vanadium On Land in New Jersey, Utah Will Pay After 14 Months of Effort

What may be a "rags to riches" story is developing about a pair of young South River brothers, Vernon and Alvin Gatling, who believe that, after 14 months of intensive study and surveying, they have struck pay dirt in the form of uranium and vanadium deposits on land they have recently acquired in nearby Hunterdon county and in Utah.

Through the Gatling Mining and Development Company, they are carrying forward the dreams spurred by the discovery of a $400 million uranium deposit in Utah.

The adventurous pair started on their hunt for fortune with little epuipment but dreams and the will to succeed.

Time on Research

They studied about geological strata, types of earth in which uranium are found — there are more than 100 uranium bearing types —and charts of various sections of the nation, particularly of this, their home state.

So, armed with Geiger counters and the much more efficient scintillometers they flew and motored over about 10,000 square miles of New Jersey, located some likely land in Hunterdon county.

Through leases with the Kingston Trap Rock Company and another property-owner, the Gatlings have taken over about 200 acres of potentially valuable property.

On A.E.C. report shows that samples submitted, taken at random from the surface of one of the tracts, contains at least .2 per cent of uranium in combination with sandstone and iron pyrites. The brothers however, are convinced the quantities to be found deep down in the rock will be much more valuable.

During the next few days they expect to start drilling and excavating at their holdings in Hunterdon county and, within a short while, will know pretty well whether their "rags to riches" story is going to materialize.

All of their eggs are not in one basket. In addition to their New Jersey holding, the brothers have about 860 acres of land in Utah, scene of the big uranium strike that started them on their adventure career.

It has not been on easy path to follow up to the present. Born of modest parents who live in Bisset's lane, they have had to call upon their relatives for help thus far. But all of the indications are that it will not have been for nought.

Once the worth of their holdings, particularly those in Hunterdon county, has been ascertained, their potential problem will be the processing of the uranium ore. It may be possible to arrange for this through the Lehigh Valley railroad, which has discovered uranium ore on some of its properties and is now precessing the ore at Mauch Chunk, Pa.

If the uranium-laden ores in Hunterdon county prove of sufficient volume, the A.E.C. may step into the picture, as it has shown an interest according to one of its letters, which commented "should the material occur in sufficiently large quantities, the deposit may be of commercial interest."

In the immediate future, Gatling Mining and Development Company plans to open an office and laboratory here, but at the present the corporation operates from its headquarters at 79 Main Street, South River.

ТАРЗАН, Ч. 3433. Жорстоке ствердження

З жорстокою рішучістю Тарзан вирішив прослідити жахливий звіт Вакубі про напад мавп.

Жахлива тиша привітала Тарзана, коли він зблизився до села Вакубі — тиша смерти!

Світло місяця Гора робило оповідання Вакубі жахливою дійсністю, бо між трупами дужих тубільців були і два трупи великих мавп!